

ADOLPHE MONTICELLI

Het valt te betreuren dat iemand als Baudelaire het oeuvre van Monticelli niet gekend heeft. In diens artikel over Delacroix is mij altijd een zekere incongruentie opgevallen en wel tusschen hetgeen de schrijver betoogt en het werk waar het om gaat. Men krijgt bij het lezen van deze prachtige evocatie een voorstelling van Delacroix die slechts voor enkele gevallen met de werkelijkheid klopt. Het komt mij voor dat verschillende principes en ideeën, door Baudelaire hier over schilderkunst ontvouwd, meer op Monticelli slaan dan op Delacroix. Het zullen, dunkt me, de persoonlijke omgang met Delacroix en de kennis van diens theorieën geweest zijn, nog meer dan zijn werk, welke Baudelaire tot zijn essay hebben geïnspireerd. Het ideaal dat Delacroix voor oogen zweefde schijnt verder gegaan te zijn, moderner karakter gehad te hebben dan hij in zijn oeuvre tot stand vermocht te brengen. Het werd pas door Monticelli, een kwart eeuw later, verwezenlijkt. In dit verband is het de moeite waard een opmerking te vermelden die de schilder gemaakt heeft in een gesprek met een jeugdigen bewonderaar van zijn kunst en die in de monographie van Camille Mauclair over Monticelli uit 1903 staat opgeteekend. De schilderkunst met de opera vergelijkend, zegt hij: „La peinture, c'est la même chose. Le paysage, les figures, c'est ce qui est représenté; tout cela, c'est l'intrigue et la machinerie, mais la lumière, c'est le ténor”.

Monticelli kan men beschouwen als den schilder die zich het dichtst bewogen heeft bij de sfeer van parfum à la Baudelaire en nuance à la Verlaine, maar hij is Baudelaire voorbij gestreefd, niet in genialiteit, doch wat het antieke ideaal betreft. Hij heeft het land van „la vie antérieure” bereikt, al bleek het in werkelijkheid dichter bij Baudelaire's evocaties van het Oosten dan bij zijn opvatting van Hellas te liggen. Hij kon dit land bereiken, omdat hij er oorspronkelijk vandaan kwam, omdat hij zijn eerste levensjaren in de Provençaalsche bergen als een der door Theocritus bezongen herdersknapen had doorgebracht.

*

¹ In een vroegere periode maakte de schilder juist zeer veel zorg van zijn uiterlijk en had bijna iets van een dandy. Zijn vriend Louis Guinand beschrijft hem in zijn brochure van 1891 aldus: „On le voyait . . . en veston de velours noir, chaussé et ganté irréprochablement, le grand col de la chemise et les larges manchettes tranchant sur le noir du velours . . .”

De heer Pierre Ripert, woonachtig te Marseille, een uitstekend Monticelli-kenner en bezitter van een uitgebreide collectie, was zoo vriendelijk mij een aantal gegevens en het noodige fotomateriaal voor dit artikel te verschaffen.

D. A. de Graaf